

Тасдиқ мекунам

Ректори Донишгоҳи давлатии
Данғара, доктори илмҳои
иқтисодӣ, профессор

Хайрзода Ш. Қ.
соли 2023

ТАКРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Куватова Рафоат Ашуровна дар мавзуи “Муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони болаёқат” (дар мисоли Литсейи №3 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе), ки барои дарёфтӣ дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самти илм, ки аз рӯйи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст: Диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмии 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот: *банди 3* - «Антропологияи педагогӣ» (низоми шароитҳои рушди шахс дар ҷараёни таълим, тарбия, таҳсилот;), *банди 4* - «Назария ва концепсияи таълим» (қонуниятҳо, принципҳои таълими бачагон дар давраҳои гуногуни бавоярасии онҳо; навҳо ва амсилаҳои таълим, ҳудудҳои истифодаи онҳо;) мувофиқат мекунад.

Саҳми илмии довтолаб дар ҳалли масъала ва коркарди мавзуи илмӣ: Муносибати ҷиддӣ ба соҳаи маориф ва дар сатҳи сиёсати давлатӣ ба миён гузоштани ҳалл кардани проблемаҳои ҷойдошта дар ин самт аҳамияти бузурги сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва маърифативу фарҳангӣ дорад. Маориф дар фаҳмиши васеъ ва имрӯзӣ яке аз проблемаҳои ҳаётӣ ва глобалии асри XXI мебошад ва ҷомеаи муоиссро водор месозад, ки ба он бо таваҷҷӯҳи хоса ва масъулияти баланд муносибат карда шавад. Чунки инқишофи ҷомеа, тараққиёти устувори иқтисодӣ, таъмини амнияти милливу давлатӣ ва умуман ноил шудан ба сатҳи ҷаҳонии иқтисод, техника, технология ва илму фарҳанг пеш аз ҳама ба рушди босуботи маориф, ташкили раванди бонизом ва босифати таҳсилоти шахрвандони Тоҷикистон вобаста мебошад.

Рушду тараққиёти мамлакат бевосита ба саяю талоши насли созандаву эҷодкор алоқаманд аст. Бинобар ин, ба тарбияи хонандагони болаёқат, соҳибмаърифату донишманд ва содиқи миллату Ватани хеш

таваҷҷуҳи махсус зоҳир мегардад.

Ҳадафи муҳими низоми маориф тарбияи шахсияти ғаёлу созанда ва бунёдкори ҷомеаи навини аз лиҳози техникӣ технологӣ рушд ёфта ба ҳисоб меравад. Бо ин мақсад омода намудани хонандагон ҳамчун мутахассисони оянда, ки бо донишҳои замонавӣ мусаллаҳ бошанд яке аз масъалаҳои муҳими соҳа махсуб меёбад. Дар ин самт ба дарёфт, таълиму тарбияи хонандагони болаёқат ва рушд додани қобилиятҳо онҳо махсусан дар сатми омӯзиши фанҳои риёзӣ, дақиқ ва табиӣ таваҷҷуҳи аввалиндараҷа дода мешавад.

Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯзи 26 декабри соли 2018 қайд карданд, ки «Таҳким бахшидани иқтисоди илмӣ кишвар, ҷорӣ кардани ихтироот дар истехсолот, устувор гардонидани пояҳои моддиву техникаи муассасаҳои таълимӣ, баланд бардоштани сифати таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот, ҷалби боз ҳам васеи истеъдодҳои ҷавон ба омӯзиши технологияҳои муосир ва корҳои эҷодиву техникӣ вазифаи муҳимтарини соҳаҳои илму маориф мебошад. Аз ин рӯ, мо ба соҳаҳои илму маориф эътибори аввалиндараҷа дода, ислохотро дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот бомаром идома медиҳем ва мушкilotи мавҷударо давра ба давра баргараф мекунем».

Дар идомаи ин масъалагӯзорӣ Сарвари давлат бо мақсади беҳтар намудани раванди омӯзиши илмҳои риёзӣ, дақиқ ва табиӣ, инчунин рушди тафаккури техникаи насли наврас, солҳои 2020-2040-ро «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои риёзӣ, дақиқ ва табиӣ дар соҳаи илму маориф» эълон намуданд. Ин ташаббусҳо ва дастурҳои Сарвари давлат нишон медиҳанд, ки омӯзиш ва рушди фанҳои риёзӣ, дақиқ ва табиӣ дар сиёсати давлатӣ дар соҳаи илм ва маориф самтҳои афзалиятнок доништа шуда, сиёсати давлатиро дар ин самт муайян мекунанд.

Муҳимтарин тадбири давлатӣ барои таъмини рушди устувор фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» эълон намудани солҳои 2020-2040» ва қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нақшаи ҷорабиниҳо барои солҳои 2020-2025 оид ба амалигардонии «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» эълон намудани солҳои 2020-2040» махсуб меёбанд.

Самтҳои ҷудоғонаи бунёдии тақмил ва омӯзиши фанҳои риёзӣ,

дақиқ ва табиӣ дар сиёсати давлатии соҳаи илм ва маориф дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти илмӣ ва сиёсати давлатӣ оид ба илму техника», Концепсияи миллии маълумот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Стратегияи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2020 муайян карда шудаанд.

Дар ин самт рисолаи “Муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони болаёқат” (дар мисоли Литсейи №3 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе) ба таҳқиқи масъалаи таълими фанҳои дақиқ дар шароити муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат бахшида шудааст ва бо мақсади дарёфту рушди қобилиятҳои зеҳнии хонандагони болаёқат ҳалли масъалаҳои зеринро муҳим мегардонад: фароҳам овардани шароити муносиби таълим, тарбия ва рушди наврасону ҷавонони болаёқат, таъминоти психологию педагогӣ ва иҷтимоию иқтисодии онҳо; интихоби кадрҳои омӯзгорӣ; таъминоти илмию методии кор бо хонандагони болаёқат.

Дар таҳқиқот муҳаққиқ Қуватова Р.А. паҳлуҳои гуногуни таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони болаёқат дар асоси муносибати босалоҳият ба таълим тибқи омӯзиши таҳқиқоти педагогҳои шинохтаи ватанӣ ва хориҷӣ ба амал баровардааст. Имконнопазирии таълиму тарбияи кӯдакони лаёқатманд дар як “бағочи таълимӣ” ҳарчи бештар аз ҷониби ҷомеа эътироф шуда, мутахассисонро ба таҳияи моделҳои нави таълим водор мекунад. Мушкилоте, ки дар ин маврид ба миён меоянд, на танҳо ба интихоби механикии кӯдакони лаёқатманд аз миёни оммаи умумии хонандагон, балки ба масъалаҳои сарбории муносиб, низоми баҳодихӣ, дарсҳои иловагӣ, инкишоф ва таҳкими сатҳи баланди ҳавасмандгардонии таълим ва ҳифзи иҷтимоӣ вобаста мебошанд.

Ҷамъи андешаҳои дар боло зикршуда аз он далолат мекунанд, ки мавзӯи барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интихобшуда мубрам ва саривақтӣ буда, ба ҳалли баъзе аз мушкилот ва ихтилофоти дар ин ҷода мавҷуда то ҳадди имкон мусидат хоҳад кард.

Натиҷаҳои мушаххаси илмӣ: навгонӣ, аҳамияти илмӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ. Дар муқаддима зарурати интихоби мавзӯи таҳқиқоти илмӣ, мақсад, вазифа, объект, предмет, методҳои таҳқиқоти илмӣ, фарзия, аҳамияти амалию навгонии илмӣ, нукоти ба ҳимоя пешниҳодшаванда баён ёфта, ҳамзамон дар амал татбиқ намудани тавсияҳои дар диссертатсия матраҳшуда зикр карда шудааст.

Дар боби якум “Лаёқатмандӣ дар низоми илмҳои муносири педагогӣ ва психологӣ” асосҳои илмӣ-назариявии мафҳуми “лаёқат” дар илмҳои педагогӣ ва психологӣ, концепсияҳои муносири педагогӣ оид ба

лаёқатмандии хонандагон ва усулҳои таълими хонандагони болаёқат тавассути муносибати босалоҳият ба таълим мавриди омӯзиш ва таҳлилу баррасӣ қарор дода шудааст.

Дар боби мазкур муҳаққиқ таъкид намудааст, ки масъалаи асосии муайян кардани моҳияти мафҳуми истеъдод ин масъалаи муайян намудани фарқияти он аз зухуроти дигари ҳаёти равонии шахс мебошад. Бузургтарин мушкилии назариявӣ дар муайян кардани истеъдод дар истифодаи дурусти мафҳумҳост. Дақиқ намудани мафҳуми истеъдод чӣ дар сатҳи илмиву академӣ ва чӣ дар сатҳи амалия, яъне зиндагии рӯзмара ба талаботи замона табдил ёфтааст.

Ҳамзамон ба ақидаи муҳаққиқ дар ин раванд низоми муосири маориф барои ҳалли мушкилоти психологиву педагогии кӯдакони лаёқатманд ҳанӯз омода нест. Низоми ягонаи муайян кардан ва шинохти истеъдод, омода намудани омӯзгор барои кор бо кӯдаки «ғайристандартӣ», технологияи кор бо кӯдакони болаёқат вучуд надорад. Кормандони муассисаҳои таълимӣ бе омодагии лозима ва донишҳои махсус дар бораи психологияи кӯдакони лаёқатманд ва мафҳуми истеъдод ҳоло ҳам танқисӣ мекашанд. Тамоюли то ҳол мавҷудбудаи таълиму тарбияи мактабӣ, шакли анъанавии таълим ба масъалаҳои роҳҳои шинохту дарёфт намудани хонандагони болаёқат ва ташҳиси дурусти истеъдоди онҳо ҷавобгӯӣ намебошад. Дар ин раванд вобаста ба асосноккунии моҳияти мафҳуми истеъдод мушкилоти муайян ва саволҳои зиёдеро, ки ҳамроҳи он ҳастанд, ошкор кардааст муайян намудан мумкин аст.

Ҳамин тавр ба ақидаи олимони соҳаи психология ва педагогика хусусиятҳои психологии кӯдаконе, ки лаёқатро намоиш медиҳанд, метавонад танҳо ҳамчун аломатҳое, ки ҳамроҳии боистеъдодӣ, аммо на ҳатман ҳамчун омилҳои тавлидкунандаи он баҳо дода шаванд. Хотираи дурахшон, мушоҳидаи аҷоиб, қобилияти ҳисобкунии ғайри худ на ҳама вақт хузури лаёқатмандиро нишон медиҳанд.

Таҳлили пешниҳодшудаи адабиёти фалсафӣ, психологӣ ва педагогӣ оид ба мушкилотҳои лаёқатмандӣ ба хулосае омад, ки кӯдаки лаёқатманд дорои хосиятҳои хос мебошад, мутаносибан кор бо ӯ чунин кӯдак хусусиятҳои худро дорад ва истеъдоди худро танҳо дар ҷараёни фаъолияти маърифатӣ мушоҳида, зоҳир ва инкишоф додан мумкин аст ва дар ҷараёни фаъолияти маърифатӣ зеҳнӣ ва эҷодӣ рушд меёбад.

Ҳамчунин дар ин боб муҳаққиқ қайд менамояд, ки дар педагогикаи муосир якҷанд концепсияҳои бунёдӣ мавҷуданд, ки дар онҳо ба таври кофӣ барномаҳо ва усулҳои зиёд барои таълими кӯдакони лаёқатманд

таҳия шудаанд.

Боби дуюм “Татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ дар литсейи №3 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе” ном дошта, дар он масъалаҳои махсусияти омӯзиши амиқи фанҳои дақиқи дар шароити литсей, такмили маҳорати касбии омӯзгорони литсей дар шароити татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ ва рушди қобилияти хонандагони болаёқат аз фанҳои дақиқ тавассути олимпиадаҳои фанӣ ва озмунҳои зехнӣ мавриди таҳлилу арзёбӣ қарор дода шудааст.

Дар боби мазкур муҳаққиқ Қуватова Р.А. қайд намудааст, ки ҳадафи асосии муассисаҳои таълимии инноватсионӣ, аз ҷумла литсейҳо, ташаккули нерӯи зехнии ҷомеа мебошад. Онҳо ба хонандагони лаёқатманд барои гирифтани маълумоти васеъ имкониятҳои оптималӣ фароҳам оварда, давраҳои гуногуни инфиродии фанҳоро барои амиқ омӯختани онҳо фароҳам меоранд, дар азхудкунии қорҳои илмӣ саҳм мегузоранд ва барои дохил шудан ба мактабҳои олии омодагии умумии пеш аз касбӣ фароҳам меоранд. Литсей муассисаи махсусгардонидашудаи таълимиест, ки принсипи таълими муттасили таҳсилотро амалӣ менамояд.

Мақсади асосии литсей дар доираи азхудкунии барномаҳои ҳатмии таҳсилоти умумӣ, ташаккул додани маданияти шахсии хонандагон, мутобиқ шудани онҳо ба ҳаёти ҷамъиятӣ, замина гузоштан барои интихоби бошууронаи касб ва минбаъд аз худ қардани барномаҳои касбии таҳсилот, тарбияи хонандагон дар рӯҳияи ватандӯстӣ, шаҳрвандӣ, меҳнатдӯстӣ, зебоипарастӣ, таҳаммул ва тоқатпазирӣ, эҳтироми ҳуқуқ ва озодӣ, муҳаббат ба табиат, оила, устод, ташаккули тарзи ҳаёти солим иборат аст.

Ҳамин тариқ, ба андешаи муҳаққиқ мазмуни таълим дар литсей барои кӯдакони болаёқат дар муқоиса бо муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ин фароҳам овардани шароити муносиб чӣхати рушди қобилиятҳои зехнии онҳо ва таъмини самаранокии раванди таълим, аз ҷумла омӯзиши фанҳои дақиқ ба ҳисоб меравад. Бартарии литсей дар он аст, ки аз як тараф маълумоти умумиро таъмин намояд, аз тарафи дигар хонандагонро мувофиқи майлу хоҳишашон ба таълими иловагӣ фаро гирифта метавонад. Литсей, аз нигоҳи мо, муассисаи таълимии ояндадорест, ки қодир ба бартараф намудани камбудии муассисаҳои таҳсилоти умумии собиқро дорад. Зеро маҳз дар литсей шароити беҳтарин барои таълими кӯдакони лаёқатманд фароҳам оварда шудааст.

Вазифаи асосии литсей омода қардани хонандагон барои

азхудкунии донишҳои дорой мақоми баланд, мутобиқ кардани онҳо дар шароити интихоби касбу ихтисос мебошад. Дар ин самт фаъолияти омӯзгорон оид ба муайян кардани қобилият, майли хоҳиши хонандагон ба омӯзиши баъзе фанҳо, масалан, гуруҳи фанҳои физикаю математика, химияю биологӣ ва технологияи иттилоотиро махсус қайд намудан ҷоиз аст. Дар литсей ба амалӣ гардондани қобилиятҳои фардии хонандагон диққати махсус дода мешавад, ки ин дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба кадрӣ кифоя ба роҳ монда нашудааст.

Муҳаққиқ Қуватова Р.А. таъкид менамояд, ки хонандагони литсей фанҳои физика, математика, химия, биология, географи, технологияи иттилоотӣ ва фанҳои гуманитариро амиқ меомӯзанд. Интихоби омӯзиши амиқи фанҳои дақиқ дар литсей таънои онро дорад, ки хатмкардагони ин навъи муассисаҳои таълимӣ дар оянда касбу ихтисосҳои техникӣ ва технологӣ ва илмӣ ихтироъкориро интизоб намуда, дар рушди иқтисоди саноати мамлакат саҳмгузор бошанд.

Дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи маориф” ҳамчун ҷузъи асосии стандарти давлатии таҳсилоти умумӣ талаботи асосӣ нисбати сатҳи таҳсилоти хатмкунандагон муқаррар карда шудааст, ки дар маҷмӯъ бояд ба сатҳи ҷаҳонӣ мувофиқ бошанд. Дар баробари ин дар стандартҳои таълимии ҷумҳурии мо хусусиятҳои тафаккури хонандагон инъикос ёфтааст. Аз ин рӯ, дар нақшаи таълимии базавӣ сарбории ҳарҳафтаинаи як хонанда аз 24 то 28 соат ва илова бар он аз 8 то 12 соат барои азхудкунии маводи таълимии қисмати иловагӣ пешбинӣ шудааст.

Дар боби мазкур муҳаққиқ инчунин зикр кардааст, ки олимпиадаҳо аз ду ҷиҳат баррасӣ кардан мумкин аст. Дар Низомномаи олимпиадаҳои фанӣ, ки бо қарори Мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 сентябри соли 2022, таҳти №13/33 тасдиқ шудааст олимпиадаҳои фанӣ ҳамчун воситаи баланд бардоштани сифати таълим ва дарёфту рушди қобилияти хонандагоне мебошад, ки инкишофи зеҳнии онҳо ба самти фаъолияти илмӣ - таҳқиқотӣ нигаронида шудааст, муайян карда шудаанд. Дар баробари ин, олимпиада – ин мусобиқаест, ки ба хонанда ва омӯзгор имкон медиҳад, ки тавоноӣ ва нерӯи худро вобаста ба амиқ омӯختани ягон фанни таълимӣ ба таври ғайримустақим санҷад. Олимпиадаҳои мазкур бо мақсади рушди ҳаркати олимпӣ, дарёфти хонандагони болаёқат, ҳавасмандгардонии кӯдакон ба илму дониш ва амсоли он ташкил карда шуда, бо ин васила сатҳи дониши хонандагон, шавқу ҳаваси онҳо ба илмомӯзӣ ва маҳорату истеъдоди омӯзгоронро ҷиҳати омода намудани хонандагони болаёқат муайян менамояд.

Ҳадаф аз ин тадбирҳо ҷалби хонандагони болаёқат, ихтироъкор ва боистеъдод ҷиҳати аз худ кардани дастовардҳои навтарини илмию техникӣ, мукамал ва васеъ омӯхтани фанҳои алоҳида, пурра ошноӣ пайдо кардан ба технологияи иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, ихтироъкорӣ, инчунин омодагӣ ба озмун ва олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ ва вусъат бахшидан ба ҳаракати олимпӣ дар ҷумҳурӣ мебошад.

Ҳамин тавр, аз ҷониби муҳаққиқ се марҳилаи модели рушди лаёқатмандӣ дар робита ба ташкили омодагӣ ба олимпиадаҳои фанӣ ва озмунҳои зехнӣ таҳия карда шудааст, ки хусусияти ҷудоғонаи ҷараёни омодагиро инъикос менамояд. Тавре таҳлили амал нишон медиҳад, хонандагон одатан дар синфҳои IX, X ва XI таҳсилоти иловагии се соларо барои омодагӣ ба олимпиадаҳои фанӣ ва озмунҳои зехнӣ омӯхтаанд. Раванди тайёри дар давоми соли таҳсил сураат мегирад ва пеш аз иштирок дар Олимпиада шиддат мегирад.

Дарачаи асосноккунии нуктаҳои илмӣ. Таҳқиқоти анҷомдодаи Қуватова Р.А. нишон дод, ташкили раванди таълим бо кӯдакони лаёқатманд дар литсей назар ба мактабҳои таълимии оддӣ натиҷаҳои беҳтар медиҳад, ки ин аз динамикаи ҳаракат ва тағирёбии дониш, усулҳои фаъолияти хонандагони литсей шаҳодат медиҳад.

Унвонҷӯ корҳои таҳқиқотиро ҷамъбаст намуда, хулоса ва як қатор тавсияҳоро пешниҳод намудааст, ки асоси воқеӣ дошта, дар раванди таҳқиқот мавриди озмоишу тасвиб қарор дода шудаанд ва самаранокии онҳо собит карда шудааст. Бояд зикр кунем, ки муҳаққиқ дар анҷом додани таҳқиқоти диссертатсионӣ заҳмати зиёд кашидааст: адабиёти зиёде, аз он ҷумла осори классикон, таҳқиқотҳои олимони муосири тоҷику хориҷӣ омӯхта шудааст. Дастгоҳи илмӣ ва сохтори диссертатсия, автореферати он мувофиқи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмӣ ҷопшуда дар сатҳи хуб таҳия гардида, муҳтавои автореферат ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад.

Баҳогузориҳои ягонагии дохилии натиҷаҳои бадастомада. Ягонагии натиҷаҳои бадастомадаро аз ҷониби доктараби дараҷаи илмӣ риоя гардидани муҳлати марҳалаҳои таҳқиқот, мавриди истифода қарор додани методҳои мувофиқ ба объект, мавзӯ, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот, интихоби дурусти миқдору ҳаҷми гурӯҳҳои озмоишӣ,

имконияти воқеии тасвиби озмоиш дар амалияи таълиму тарбия таъмин намудаанд.

Автореферати диссертатсия дар сатҳи хуб таҳия гардида, ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвоҷӯӣ муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос мекунанд.

Эродҳо ба кори диссертатсионӣ. Дар баробари дастовардҳои муҳими илмӣ диссертатсия ва автореферати он аз камбудиву норасоӣҳо холи нест, ки зикри онҳо барои тақмили мазмуну мундариҷаи рисола муфид хоҳад буд. Аз ҷумла:

1. Масъалаҳои назариявӣ ва ҷанбаҳои амалии кор бо кӯдакони лаёқатманд дар муассисаҳои таълимӣ, махсусан дар таълими фанҳои дақиқ бо дарназардошти талаботи муносибати босалоҳият ба таълим дар шароити муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии типӣ нав мавриди омӯзишу таҳлил қарор дода шудааст ва ба мақсад мувофиқ мебуд, ки дар ин раванд таҷрибаи муассисаҳои таҳсилоти умумӣ низ мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор дода мешуд;

2. Ба масъалаи таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони болаёқат дар асоси муносибати босалоҳият ба таълим тавачҷуҳ камтар карда шудааст, ки барои боз ҳам самаранок гардонидани таҳқиқоти илмӣ метавонист нақши муҳимтаре дошта бошад;

3. Дар қисмати адабиёти истифодашуда баъзе сарчашмаҳои ба ҷашм мерасад, ки ба мавзӯи диссертатсия мувофиқ нестанд ва истифода нашудаанд;

4. Дар рисола хатоҳои имлоӣ ва техникӣ дида мешавад, ки ислоҳи камбудии зикршуда барои боз ҳам беҳтар намудани сифати кор мусоидат менамояд.

Камбудӣ ва нуқсонҳои зикргардида наметавонад арзиши аслии диссертатсия ва автореферати тақризшавандаро кам кунанд. Бинобар ин, дар асоси мазмуну муҳтавои рисола метавон ба хулосае омад, ки муқаддима ва бобҳои дохилии рисола тавонистаанд иттилои арзишмандеро дар бораи муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони болаёқат (дар мисоли Литсейи №3 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе) бозгӯ намоянд.

ХУЛОСА

Диссертатсияи Қуватова Рафоат Ашуровна дар мавзӯи “Муносибати босалоҳият дар таълими фанҳои дақиқ барои хонандагони

болаёқат” (дар мисоли Литсейи №3 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе) ба талаботи Низомномаи шурои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаи илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ва Дастурамал оид ба тартиби ба расмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмӣ чопшуда доир ба мавзуи диссертатсия ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси ки 13.00.01 - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мебошад.

Тақриз аз тарафи эксперт, номзади илмҳои педагогӣ, иҷрокунандаи вазифаи дотсенти кафедраи педагогика ва психологияи Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Данғара” Гулзода Н. А. мураттаб шудааст.

Тақризи муассисаи пешбар дар ҷаласаи муштаракӣ васеи семинари илмӣ-назариявии кафедраи педагогика ва психология ва кафедраи математикаи олий ва технологияҳои таҳсилоти Донишгоҳи давлатии Данғара, ки дар он довталаби дараҷаи илмӣ Куватова Рафоат Ашуровна иштирок ва бо маъруза баромад намуд, баррасӣ ва тасдиқ шудааст. Дар ҷаласаи муштаракӣ васеи семинари илмӣ-назариявии кафедра 24 нафар нафар устодону омӯзгорони донишгоҳ иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: "тарафдор" - 24 нафар, "бетараф" - нест, "муқобил" - нест (қарори ҷаласаи муштаракӣ васеи семинари илмӣ-назариявии кафедраи педагогика ва психология аз 27.10.2023, №3).

Раиси ҷаласаи муштаракӣ васеи семинари илмӣ-методӣ, мудири кафедраи педагогика ва психология ва математикаи олий ва технологияҳои таҳсилоти Донишгоҳи давлатии Данғара, номзади илмҳои педагогӣ, и.в. дотсент

Ғафурова Д. Ҷ.

Номзади номзади илмҳои физика ва математика и.в. дотсент, кафедраи математикаи олий ва технологияҳои таҳсилоти ДДД

Пиров Х. Х.

Эксперти таҳқиқоти диссертатсионӣ,
и.в. дотсенти кафедраи педагогикаи
Донишгоҳи давлатии Данғара,
номзади илмҳои педагогӣ

Гулзода Н.А.

Котиби ҷаласаи муштаракӣ васеи
семинари илмӣ-назариявӣ,
номзади илмҳои педагогӣ, и.в. дотсент

Набиев Ҷ.Ғ.

27.10.2023

Маълумот барои тамос: 735320, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти
Хатлон, ноҳияи Данғара, кӯчаи Маркази 25; Тел: +992 833122-28-06,
+992 553 555765; +992907773610; E-mail: dddangara 2013@mail.ru,
dilorom.gafurova.@mail.ru; www.dsu.tj

Имзои Д. Ҷ. Гафурова, Ҳ. Ҳ. Пиров, Н.А. Гулзода,
Ҷ.Ғ. Набиевро тасдиқ мекунам.

Сардори шӯъбаи кадрҳо ва
корҳои махсуси Донишгоҳи
давлатии Данғара

Асадуллоева Д.Р.